

BRISENS LIKABEHANDLINGSPLAN

2014–2015

Brisens likabehandlingsplan

Bakgrund

Förskolan har skyldighet att varje år upprätta två planer för likabehandlingsarbetet.

- Likabehandlingsplan enligt 3 kap. 16 § Diskrimineringslagen (2008:567)
- Plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § Skollagen (2010:800)

Planerna skrivs ihop i detta dokument till en och samma plan. Den omfattar arbetet med likabehandling och mot diskriminering samt arbetet mot kränkande behandling. Planen ska främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Förskolan har skyldighet att agera så snart personal får kännedom om att ett barn känner sig utsatt, en utredning ska göras om vad som hänt och åtgärder vidtas för att förhindra fortsatta kränkningar.

Styrdokument

Läroplan för förskolan Lpfö 98, (reviderad 2010).

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar:

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö (Lpfö 98/10, s 8).

Skollag

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (Skollag, 2010:800, 8 kap. 5§).

FN: s Barnkonvention

Alla barn har samma rättigheter och lika värde och ska skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning (Barnkonventionen, artikel 2).

Definitioner av diskrimineringsgrunderna

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier pga nedanstående diskrimineringsgrunder samt förebygga och förhindra annan kränkande behandling.

Kön

All diskriminering och trakasserier pga. kön skall förebyggas och förhindras av förskolan. Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplat till könstillhörighet. Barn som upplever sig ha ett annat kön än sitt biologiska (transsexuell), barn som väljer ett annat köns uttryck som anses bryta mot normen för det biologiska könet eller som har föräldrar eller syskon som är transsexuella skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Etnisk tillhörighet

Förskolan har ansvar för att motarbeta rasism och främlingsfientlighet. Alla människor har en etnisk tillhörighet. Barnet kan ha flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin tillhörighet.

Religion eller annan trosuppfattning

Förskolan skall förhindra diskriminering och trakasserier pga. religion eller annan trosuppfattning. En förälder ska kunna lämna sitt barn till förskolan och vara förvissade om att barnet inte påverkas ensidigt till förmån för den ena eller den andra åskådningen. Alla barn har rätt till kunskap, lärande, tanke- och religionsfrihet. Föräldrarnas rätt att uppfostra sina barn i enighet med sin tro skall respekteras av förskolan. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Funktionshinder

Förskolan skall förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier pga. funktionshinder. Funktionshinder är varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av ett barns funktionsförmåga. Det kan bero på skador eller sjukdomar som fanns vid födseln, har uppstått senare i livet eller förväntas uppstå. Graden av hinder har ingen betydelse.

Sexuell läggning

Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet, heterosexualitet. Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets värdegrund till barnen vilket inkluderar arbetet mot homofobi och rätten till likabehandling oavsett sexualitet. Homofobi är en uppfattning eller en värdering hos en individ/grupp/samhälle som ger uttryck för en stark negativ syn på homosexuella eller bisexuella människor. En sådan uppfattning strider mot principen om alla människors lika värde och allas lika rättigheter.

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang. Det är tillåtet att särbehandla av skäl som har samband med åldern, om det finns ett berättigat syfte, t ex att dela in barnen i åldersgrupper.

Könsöverskridande identitet och uttryck

Med det menas en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön. Alla människor har könsidentitet och könsuttryck. Skyddet blir extra viktigt för personer med en könsidentitet eller könsuttryck som hela tiden eller periodvis skiljer sig från könsnormen. Anställda kan kränka ett barn genom en handgriplig och hårdhänt tillsägelse.

Innebörden av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Diskriminering innebär att ett barn missgynnas direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering handlar om missgynnande vilket förutsätter någon form av makt hos den som diskriminerar. I verksamheten är det personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt Diskrimineringslagen, kränker barns värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Det kan ske synligt eller dolt och inte bara ske direkt utan även via telefon eller internet. Exempel på trakasserier och kränkande behandling kan vara:

- Nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjligande
- Fysiskt våld (knuffar, slag)

Kränkningar kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkningen kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Barn till barn:

1. Bli utsatt för knuffar, eller att bli främtagen en leksak.
2. Bli hotad, kallad för fula eller nedsättande ord och ryktesspridning.
”Om du inte leker med mig så får du inte komma på mitt kalas!”
”Du får inte leka med oss för du är en tjej/kille!”
3. Bli utstött från leken och andra aktiviteter.
4. Teckningar, lappar, klotter.

Vuxen till barn:

1. Om personalen utsätter barnen för fysiskt våld.
2. Om personalen uttalar sig kränkande om barnen, till exempel ”Denna pojke/flicka har aldrig med sig extra kläder/har alltid trasiga kläder.” Ett sådant uttalande är kränkande för den utsatta.
3. Om man som pedagog behandlar barnen olika på grund av kön, religion eller någon annan av diskrimineringsgrunderna.
4. Om man vid dokumentation inte lyfter fram alla barnen på likvärdigt sätt.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Brisens vision

På vår förskola ska ingen uppleva sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt.

Mål

Vi arbetar för att:

Alla barn ska bli sedda och bekräftade utifrån den de är och känna sig som en tillgång.

Barn ska utveckla sin förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra.

Barnen ska känna att de har handlingsutrymme i alla situationer och miljöer oavsett kön eller övriga diskrimineringsgrunder.

Vi ser om vi närmar oss målen genom att:

- Barnen visar förmåga att kunna hjälpa och ta emot hjälp av andra.
- Barnen vågar uttrycka sina tankar och känslor.
- Barnen försöker lösa konflikter genom dialog.
- Barnen väljer aktiviteter/miljöer efter intresse utan att bli kränkt, trakasserad eller diskriminerad.

Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggning gör vi på varje avdelning genom att:

- Vi samtalar barnen med hjälp av bilder och intervjufrågor. Syftet är att analysera barns trivsel och trygghet på förskolan.
- Vi för dagligen en dialog med både barn och vuxna med ett syfte att upptäcka eventuell diskriminering/kränkning.
- Observera barnen i verksamheten.
- Personalen reflekterar utifrån gemensamma frågeställningar.
- Föra dialog med föräldrarna.

Nulägesanalys:

Vi har förändrat hur barnen får röra sig på gården. Vi har även bestämt att personalen ska röra sig mer över hela gården och inte befinna sig vid en del av gården. Under september 2014 ska detta utvärderas, samt att vi ska genomföra en trygghetsvandring för att kartlägga förskolans utomhusmiljö.

Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och behöver inte utgå från identifierade problem.

- Vi för kontinuerligt en dialog med barnen om allas lika värde.
- Vi vuxna är goda förebilder bl.a. genom att bemöta varandra på ett respektfullt och positivt sätt.
- Barnen får bekräftelse för sina positiva handlingar. Det gör att barnen skapar goda relationer och därigenom förebygger vi kränkningar.
- Vi pratar om de olika länderna barnen kommer ifrån.
- Vi använder oss av böcker och annat lämpligt material om frågor kring de olika diskrimineringsgrunderna.
- Vi arbetar för ett gemensamt förhållningssätt, ex alla hälsar på varandra.
- Kompetensutveckling för personalen, t ex föreläsningar, litteratur, diskussioner i arbetslaget.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet ska minimera riskerna för kränkningar och utgår från identifierade riskfaktorer.

- Vi organiserar verksamheten, så att barn kan hjälpa och lära av varandra, ex vid påklädning.
- Vi ger barnen olika metoder och verktyg för konfliktlösning.

Åtgärdande arbete

Åtgärder ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Om ett barn eller en förälder berättar något som hänt, eller om en vuxen ser eller hör oacceptabla ord och beteenden ska den vuxne:

- Först prata med den som blivit utsatt och sedan med den som sagt eller gjort något oacceptabelt.
- Visa tydligt att man inte accepterar situationen.
- Samråda med kollegor och förskolechef.
- Föra en dialog med föräldrarna.
- Skapa gemensamma regler tillsammans med barnen, uppmuntra till positivt beteende.
- Kontinuerligt följa upp och dokumentera.
- Vid behov ta hjälp av utomstående experter, t ex Centrala Elevhälsan.

Konflikt mellan vuxen och barn

Barns utsatthet gentemot vuxna är stor, och som vuxna har vi ett stort ansvar för att barnen ska växa upp med god självkänsla – en känsla som ger dem möjlighet att vara empatiska och goda samhällsmedborgare.

När det gäller vuxnas kränkning mot barn, är det viktigt att klimatet på förskolan är tryggt och som gör att de vuxna kan göra varandra uppmärksamma på, om det föreligger en risk att något barn kan känna sig kränkt.

Tid skall skapas för kontinuerliga och levande samtal där vi medvetandegör varandra om vilket förhållningssätt vi har. Varje avdelning bör hitta ett sätt att förmedla till varandra om en vuxen överskrider gränsen för respektfullt bemötande.

Om medveten kränkning mot barn sker, är det arbetskamraternas skyldighet att informera förskolechefen om detta. Denne ska då handla enligt följande plan:

- Resultatet av samtal med berörda och vittnen redovisas för dem det berör.
- Eventuella ytterligare åtgärder vidtas av förskolechef.
- Neutral person med lämplig utbildning/erfarenhet t ex. från CST eller kommunhälsan kopplas in för att göra en opartisk bedömning.
- Uppföljning av ärendet görs
- Dokumentation förs under hela ärendet av förskolechef.

Uppföljning och utvärdering

Denna likabehandlingsplan ska vara ett levande verktyg i det dagliga arbetet och arbetslagen ska utvärdera arbetet systematiskt under året. Avstämning sker, när det är focus på ”normer och värden” i årshjulet. Den ska också revideras varje år.

Förskolechefen ansvarar för att planen följs. Uppdraget att motverka kränkande behandling är en del av det demokratiska uppdraget och omfattar alla i förskolan. Det är viktigt att arbetslaget preciserar vad det är man ska se på när man dokumenterar så att man sedan kan mäta resultatet.

Detta kommer vi att arbeta med under 2014-2015

Vi startar upp hösten med att samtala i arbetslagen samt med barnen kring de frågor som vi bestämt. ”Likabehandlingsgruppen” gör en trygghetsvandring ute på gården och ser över utomhusmiljön. Varje arbetslag bryter ner och konkretiserar målen så de är utvärderingsbara. Vid avdelningsplaneringarna reflekterar vi hur klimatet är i gruppen.

Hur ska vi involvera barn och föräldrar i likabehandlingsarbetet? Hur ska vi utveckla det arbetet?

Barnens delaktighet sker genom samtal och intervjuer och att man tillsammans med barnen skapar regler kring förhållningssätt för såväl miljöer som samvaro. Vi informerar föräldrarna om likabehandlingsplanen i samband med inskolningssamtal och föräldramöten. Planen finns tillgänglig och synlig på avdelningen samt på vår hemsida.

Utvärdering

I januari 2015 görs en avstämning hur vi ligger till med likabehandlingsarbetet. Då ska respektive avdelning ha sammanställt slutsatserna av frågeställningarna. Utvärdering av likabehandlingsplanen sker under maj 2015. Avstämning och utvärdering görs av ”Likabehandlingsgruppen”.